

stedelijk gymnasium van Maastricht wel een zeer bijzondere plaats in.

De oorzaak hiervan lag geheel bij den persoon van den heer Waage. Begiftigd met een groot enthousiasme, samengaande met een helderheid van dictie en een ongecompliceerdheid van voorstellen, wist Waage elk van zijn leerlingen te boeien en tot nadenken aan te zetten.

Hij week af van de gangbare onderwijstechniek door niet de veelal droge stof van een leerboek te volgen, doch deed een vrije keuze in zijn onderwerpen en doceerde deze materie op universitaire wijze. Daarbij werden de verschillende problemen voortdurend in betrekking tot elkander gebracht, zoodat op deze wijze de harmonie, welke de biologie beheerscht, telkens belicht werd.

Een groote liefde had de heer Waage voor medische problemen. De uitkomsten van moderne onderzoekingen op medisch gebied werden, voor zoover mogelijk, besproken en in zijn standaarddictaten opgenomen.

Ook uit zijn talrijke voordrachten, die in het Natuurhistorisch Maandblad werden opgenomen, blijkt, hoe Waage de moderne medische problemen kende, beheerschte en met zijn biologische kennis wist te verweven. Het is dan ook niet te verwonderen, dat van het Maastricht's steds gymnasium en de gemeentelijke H. B. S. talrijke leerlingen zich als student in de medicijnen lieten inschrijven. Opvallend was, dat de meesten hiervan, dank zij de voortreffelijke vooropleiding, de moeilijke klip in de medische opleiding, nl. de propaedeuse, snel wisten te passeeren.

Toen tengevolge van de oorlogsverwikkelingen het onderwijs aan onze Universiteiten niet meer mogelijk was, heeft Waage zijn capaciteiten als docent in zijn vollen omvang en op volledig universitair niveau kunnen ontplooiën. Zij, die onder deze moeilijke omstandigheden de vruchten van zijn gedegen onderwijs hebben mogen plukken, zullen hem hiervoor steeds in hooge mate erkentelijk blijven.

Wanneer ik tenslotte mijn persoonlijke gevoelens ten opzichte van den heer Waage mag uiten, dan wil ik verzekeren, dat ik hem zeer veel dank verschuldigd ben.

Thans, na de voltrekking van de eerste phase van mijn wetenschappelijke ontogenie, blijft mij de herinnering aan Waage en aan zijn onderwijs nog steeds een lichtbaken en een voorbeeld, dat moeilijk te evenaren zal zijn.

Toen een kwaadaardige ziekte, waartegen geen wetenschap iets vermag, een einde had gemaakt aan dit vruchtbare leven, hebben wij in berusting het hoofd gebogen, doch wij zijn ons in alle opzichten bewust, dat een goed en waardevol man, dien wij noode kunnen missen, voor goed van ons is heengegaan.

Moge de groote dankbaarheid en genegenheid van al Uw leerlingen een kleine, doch innig gemeende belooning zijn voor U en voor de Uwen, voor alles wat Gij, leermeester en vriend, voor ons in de afgelopen jaren gedaan hebt.

DE BETEKENIS VAN G. H. WAAGE VOOR HET NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG

door

Dr. Wilh^a. A. E. van de Geyn,

Conservatrix van het Natuurhistorisch Museum te Maastricht.

„Aan de halte Houthem Sint Gerlach werd, nadat de heer Waage bij acclamatie tot bestuurslid van het Natuurhistorisch Genootschap was gekozen, de uitmuntend geslaagde excursie ontbonden”.

Aldus vermelden de annalen van het Genootschap, in het verslag der vergadering en excursie te Geulle-Beek van 2 Augustus 1924.

Waage zelf hoorde het van zijn vriend Heimans die hem telegrafeerde: „Gelukkigwenscht. In stroomenden regen ben je op voorstel van den Rector en bij acclamatie — dat is gewoonte in het Genootschap — tot secretaris benoemd. Succes ermee!”

Zelden zal het voorkomen dat een bestuurslid op zoo onofficieele wijze wordt aangewezen, noch dat een verregende excursie eindigt met zoo'n spontane benoeming.

Doch was het niet het waakzaam oog van den Rector die de kwaliteiten van den nieuwen candidaat reeds had ontdekt? De activiteit van het nieuwe bestuurslid, dat per 1 Oct. 1924 het secretariaat op zich zou nemen, bewezen

duidelijk genoeg de juiste feeling van den Rector.

Voelde het nieuwe lid zich als calvinistisch-getinte „Hollander” op de eerste maandvergadering, Maart 1924, ietwat onwennig, nog voor het einde dezer bijeenkomst wist hij een ter tafel gebrachte boomvormig vertakte figuur op het breukvlak van een vuursteen, algemeen voor een dendriet aangezien, als de suturelijn van een ammoniet te ontmaskeren.

Na dit debuut verwierf zich de nieuwe secretaris allengs een vermaarde reputatie door zijn encyclopedische kennis der biologie.

Maar ook door zijn helderheid in het oplossen van gestelde problemen en door zijn didactische gaven, waarmede hij bijeenkomsten, die kort van stof dreigden te worden, met kleurige leerrijke beschouwingen wist op te vullen, is hij in den loop der jaren de centripetale kracht geworden van de maandelijksche vergaderingen van het Natuurhistorisch Genootschap.

In December 1931 werd de heer Waage als opvolger van pater Schmitz S.J. benoemd tot hoofdredacteur van het Natuurhistorisch Maandblad. Spoedig ontwikkelde zich het lijfblad van het Genootschap zoowel door inhoud als vorm — de verluchting met photo's was een novum — tot een tijdschrift met een aantrekkelijk maar daarom niet minder wetenschappelijk cachet.

Daarvandaan dat het Maandblad steeds meer ruil-objekten in binnen- en buitenland wist aan te trekken, zoodat thans een tachtig-tal tijdschriften de bibliotheek van het Genootschap, ondergebracht in het Natuurhistorisch Museum, regelmatig verrijken.

Gaarne erkenden dan ook het Bestuur en de leden de verdiensten van den heer Waage, bij de feestelijke viering van zijn 10-jarig jubileum als hoofdredacteur in Dec. 1941 door hem tot eidelid van het Genootschap te benoemen, een onderscheiding die slechts aan weinigen te beurt is gevallen.

De onderwerpen die de heer Waage op de vergaderingen wist aan te snijden waren schier onuitputtelijk.

Wie herinnert zich niet zijn voordracht over zingende muizen, de vlektyphus, de nachtblindheid, de ouderdom van zoogdieren, masculiseeringsproeven met kippen, het kunstmatig verwekken van het bruiloftskleed bij een bittersnoet.

Doch evenzeer wist hij ons te boeien over sociaal chimæren, corpora lutea, proterandrie, geslachtsbepaling in het dierenrijk.

Gaarne wil ik aan den verscheiden Secretaris en Hoofdredacteur het volle pond toemeten en hieronder een overzicht laten volgen van de causerieën die hij in den loop der laatste decennia voor ons Genootschap gehouden heeft, en die als verslagen in de maandbladen zijn opgenomen, alsmede de titels der artikelen die van zijn hand in ons tijdschrift zijn verschenen.

Verslagen van voordrachten.

		Algemeene Biologie.
Jrg 15	1926	Eencelligen, p. 13.
20	1931	Proterandrie bij dieren, p. 166.
25	1936	De invloed van het licht op de voortplanting van diersoorten, p. 26.
		De ouderdom van verschillende dieren, p. 123.
26	1937	Verband tusschen levensruimte en grootte, p. 26. Soortsbastaarden, p. 25.
27	1938	Albinisme, p. 137.
		Plankton, p. 49.
29	1940	Bloedgroepen, p. 110.
30	1941	Nachtblindheid, p. 98.
		Wonder der embryonale ontwikkeling, p. 109.
31	1942	Vlektyphus, p. 4.
32	1943	Hoe is men achter het bestaan der vitaminen gekomen, p. 9.
		Wat zijn corpora lutea?, p. 34.
		Individualiteit, p. 75.
		Eén-eiige tweelingen, p. 99.
34	1945	Gyn- en androgamonen, p. 2.
		Zoogdieren.
Jrg 13	1924	Lithopaedien, p. 144.
17	1928	Geweivorming bij herten, p. 30.
18	1929	Over loodvretende zoogdieren, p. 29.
19	1930	Jonge vossen, p. 74. De bisamrat, p. 137.
20	1931	De dakrat, p. 17. De molmuis, p. 66.

- Zwarte en bruine rat en het pestvraagstuk, p. 150.
Verdringing van de zwarte rat door de bruine, p. 151.
- 21 1932 Een relmuis waargenomen op Nederlandsch gebied?, p. 89.
- 23 1934 Ouderdom van zoogdieren, p. 28.
- 24 1935 In troepen overwinterende vleermuizen in den St. Pietersberg, p. 69.
- 25 1936 Zingende muizen, p. 37.
- 26 1937 Overzomeren vleermuizen?, p. 7.
Kraamkamer bij vleermuizen, p. 105.
Ringresultaten bij enkele vleermuizen, p. 107. Vragenlijst over de hamster, p. 108.
- 27 1938 De bisamrat in Nederland, p. 13.
Waarom gaan oude paarden toch niet meer liggen?, p. 22.
Inhoud van hamsterwangzakken, p. 48.
Worden er meer mannetjes-mollen gevangen dan wijfjes?, p. 48.
Data met betrekking tot de kraamkamer van Vale Vleermuizen in den St. Pietersberg, p. 89.
- 29 1940 Bloembestuivende vleermuizen, p. 36, 65.
- 30 1941 Lactatie bij zoogdieren, p. 122.
- V o s s e n.
- Jrg 17 1928 Meezennest in een verzekeringskastje, p. 94.
- 18 1929 Abnormaal eendenei, p. 75.
- 22 1933 Kleur van vogelveren en voedsel, p. 51.
Hoe neemt de houtsnip haar jongen mee in de vlucht?, p. 78.
- 26 1937 Oorzaken van den vogeltrek, p. 137.
- 28 1939 Hormoon en stemvorming, p. 122.
- 30 1941 Kranentrek in 1941, p. 97.
Duivenmelk en prolactine, p. 122.
Nestor notabilis, p. 123.
- 33 1944 Goud- en zilverpel kippen, p. 50.
Masculiseeringsproeven met kippen, p. 62.
- R e p t i e l e n.
- Jrg 14 1925 Kleurverandering bij reptielen, p. 122.
- 29 1940 Mensch en reuzenslang, p. 13.
- 30 1941 Ringslangen uit Z. Limburg, p. 61.
- A m p h i b i e n.
- Jrg 14 1925 Gevlekte watersalamander met 2 rechter-achterpooten, p. 54 en 86.
- 18 1929 Schrikkleuren van de vuurpad, p. 120.
- 19 1930 Vroedmeesterpad, met photo, p. 74.
- 26 1937 Neotenie bij de olm, p. 137.
- V i s s c h e n.
- Jrg 14 1925 Ademhaling bij Visschen, p. 13.
- 14 1925 Meerval, Amerikaansche Katvisch in Maas en Jeker?, p. 54.
- 16 1927 Vlagzalm uit de Geul verdwenen, p. 17.
- 19 1930 Jonge bittervoorns in de kieuwholte van de zoetwatermossel, p. 21.
- 20 1931 De Christusvisch uit W. Indië, p. 33.
Zalmtrappen in de gekanaliseerde Maas, p. 50.
Kunstmatig verwekken van het bruiloftskleed bij de bittervoorn, p. 52.
- 22 1933 Petromyzon marinus, p. 79.
- 23 1934 Sexuele teeltkeus bij visschen, p. 113.
- 26 1937 Zalmproeven, p. 26.
De dwergwels, p. 106.
De meerval, p. 106.
Het merken van visschen, p. 117.
- 29 1940 Het os entoglossum bij de forel, p. 97.
- M o l l u s k e n.
- Jrg 18 1929 De paalworm, *Teredo navalis*, p. 38.
De poelslak, p. 73.
- 20 1931 *Crepidula fornicata*, pantoffelslak, p. 165.
- 26 1937 *Crepidula fornicata*, p. 90.
- 27 1938 Een eigenaardige afwijking aan het rostrum van *Belemnites mucronata*, p. 89.
- 29 1940 *Anodonta cygnea*, p. 87.
- I n s e k t e n.
- Jrg 14 1925 Ontstaan der geslachten bij vlinders, p. 98.
- 16 1927 Sluipwespen ter vernietiging van rupsenplagen, p. 134.
Over melanisme bij vlinders, p. 41.
- 18 1929 Kokerjuffers, p. 57.
- 19 1930 Cynipidengallen, p. 30.
- Beschadiging van kabels door *Sirex gigas*, p. 54. De runderhorzel, p. 37.
Towers proeven met de coloradokever, p. 21.
Het aanvreten van metalen door insecten, p. 110.
- 20 1931 De coloradokever, p. 152.
De paardenhorzel, p. 66.
- 21 1932 Wondenzuiverende vliegenlarven, p. 126.
Pulvinaria betulae op berk, p. 86.
- 24 1935 Sociaalchimaere?, p. 18.
- 26 1937 Iets over het verpoppen van *Megachile*-soorten, p. 93.
Thelida atricornis in den Sint Pietersberg, p. 119.
- 29 1940 Tijdgevoel en honingdans bij de honingbijen, p. 26. Vlinderaberraties, p. 109.
- 30 1941 Malariabestrijding in Indië, p. 38.
- 32 1943 Reukdressuur bij honingbijen, p. 98.
- C r u s t a c e e n.
- Jrg 18 1929 De heremietkreeft, p. 84.
- 20 1931 De chineesche wolhandkrab, p. 166, 167.
- 23 1934 Wolhandkrab en ooievaar, p. 154.
- 26 1937 De chineesche wolhandkrab, p. 89, 137.
- 29 1940 Regeneratie bij de rivierkreeft, p. 110.
- 30 1941 De wolhandkrab, p. 97.
- S p i n n e n.
- Jrg 20 1931 Vogelspinnen uit bananentrossen, p. 136.
- 23 1934 Stridulatieorganen bij spinnen, p. 28.
- W o r m e n.
- Jrg 16 1927 Blaasworm, p. 14.
- 18 1929 De ontwikkelingsgeschiedenis van *Ascaris lumbricoïdes*, p. 14. De leverbot, p. 73.
- 20 1931 Lintwormen, p. 35.
- 21 1932 Het voorkomen van blaasworm in Nederland, p. 11. Trichine, p. 12.
- 22 1933 De blaasworm van den gewapenden lintworm, p. 50. *Echinococcus*, p. 50.
- 25 1936 *Echinococcus* in Nederland, p. 51.
- 28 1939 Regeneratie bij den regenworm, p. 122.
- B o t a n i e.
- Jrg 14 1925 Fasciatie van *Belladonna*, *Bellis perennis*, *Cardamine pratensis*, *Phaseolus*, p. 86.
Zinkviooltje, p. 98.
- 16 1927 Regeneratie verschijnselen bij *Sedum purpureum*, p. 15.
Orchideeën op den Putberg, p. 86.
Nostoc sphaericum, p. 120.
- 17 1928 Het *Aceras-terreintje* bij Ubagsberg, p. 16.
- 18 1929 Causerie over *Azolla*, p. 25.
Over het ontstaan van fasciaties, p. 75.
- 19 1930 Veranderingen bij *Saccharomyces*, p. 9.
Enquête onder kweekers over het Zinkviooltje, p. 98.
- 20 1931 *Bacillus prodigiosus*, p. 51.
Puccinea fusca op anemoon, p. 96.
Vorming van een nieuwe plant uit bladcellen, p. 124.
- 21 1932 Wondheling bij een plataan, p. 54.
- 23 1934 *Saccharomyces cerevisiae* en *S. mycoderma*, p. 70. *Tragopogon* bastaarden historisch beschouwd, p. 70.
- 24 1935 Vergiftigingsgeval te Nederweert door *Cicuta virosa*, p. 55.
- 26 1937 Jarowisatie, p. 55. Grampositieve bacterien, p. 55. Knolletjes bacterien bij de els, p. 78.
Spartinia Townsendii, z.g. slijkgras, p. 90.
Auxinegehalte in knoppen aangetast door galverwekkende insecten, p. 93.
Galeopsis tetrahit een tetraploïde bastaard, p. 94. Ontstaan van heksenkringen, p. 119.
- 28 1939 Chimaeren, p. 70. Wat is een virus, p. 70.
Tetraploïde vormen ontstaan onder invloed van colchicine, p. 84.
De wijnstok in Zuid-Limburg, p. 122.
- 29 1940 Verspreiding van klaprozen, p. 74.
Bastaarden van *Antirrhinum majus*, p. 87.
- 30 1941 De koolstofassimilatie, p. 13.
- 31 1942 Sexueel dimorfisme bij 2-huizige planten, p. 66. Kegelzucht, p. 77. Polyploidie, p. 113.
- 32 1943 Groeistoffen, p. 1.
- 33 1944 Vetsynthese door micro-organismen, p. 62.
Klimopvormen, p. 61.

Geologie.

- Jrg 13 1924 Fossilizatie van Flagellata, p. 79.
 14 1925 Mosasaurus, speciaalbouw van onderkaak, p. 146.
 17 1928 Palaeolitische kunst, p. 170.
 19 1930 De lobbenlijn der ammonieten, p. 140.
 27 1938 De Amersfoortsche kei, p. 34.
 Necrologieën en biographieën.
 Jrg 14 1925 Hugo de Vries, p. 67.
 21 1932 in memoriam later Dr. J. J. A. Bernsen O.F.M., p. 73.
 22 1933 Jean Lambert Franquinet, p. 126.
 24 1935 Frans Sonnevile, p. 117.
 25 1936 In memoriam Aug. Kengen, p. 105.
 30 1941 In memoriam Prof. dr. E. Dubois, p. 2.
 In memoriam Prof. Dr. J. Bonnema, p. 100.
 32 1943 In memoriam Pastoor G. H. Oberjé, p. 53.
 Artikelen in het Maandblad.
 Jrg 14 1925 Wat weten we van de Mosasaurus en hoe zijn we aan deze kennis gekomen?, p. 164.
 15 1926 Lichtende organismen, p. 85.
 De winterslaap van onze zoogdieren, p. 124.
 Trekkende visschen, het alengeheim, p. 65.
 De beekprik, p. 110.
 Algemeene levensomstandigheden van planten, p. 135.
 16 1927 Het evenwichtszintuig in het dierenrijk, p. 6.
 Voortplanting en broedgewoonten, p. 50, 54, 80, 87, 103, 124, 141, 157.
 17 1928 Idem. p. 10, 17.
 18 1929 Geslachtsbepaling in het dierenrijk, p. 15, 31, 46, 78.
 De invloed van het milieu op planten en dieren en menschen, p. 149.
 19 1930 Idem. p. 13.
 28 1939 De verspreiding van de Groote Hoefijzerneus in Nederland en aangrenzend gebied, p. 23.
 29 1940 Hoe komt een mannetje aan zijn wijfje, p. 84.

BUITENGEWONE

ALGEMEENE LEDENVERGADERING
OP WOENSDAG 5 SEPT. 1945.

Op voorstel van den voorzitter van het Natuurhistorisch Genootschap, Rector P. J. Cremers, besloot de vergadering in het Bestuur te doen opnemen Mej. Dr. W. van de Geyn en Drs. R. Kofman, die op de laatste bestuursvergadering van Juni 11., waarbij de heer Waage nog aanwezig was, candidaat waren gesteld.

De voorzitter belastte eerstgenoemde met de hoofdredactie van het Maandblad, terwijl hij laatstgenoemden verzocht tijdelijk het secretariaat van het Genootschap (adres: Jekerweg 87 a, Maastricht), op zich te nemen.

MEDEDEELING VAN DE REDACTIE.

Wat was het voor onze leden in het zoolang geïsoleerde Westen een aangename verrassing, begin Juni het maandbladnummer 5/6 te ontvangen, dat onder het waakzaam oog der Posterijen, die toen alleen nog maar verzending van briefkaarten toestonden, doorglipte!

Van alle kanten kwamen daarop berichten binnen, die getuigden van de bijzondere vreugde waarmee het tijdschrift ontvangen was, hetgeen telkenmale den heer Waage — zoo verzekerde hij ons — groote voldoening gaf.

Men was blij weer een oude bekende uit het Zuiden terug te zien, die niet eens vermagerd was. Deze oude vriend bracht de namen in herinnering van de getrouwe bezoekers van de maandelijksche vergaderingen, meldde terloops het behoud van het Maastrichtsche museum en deed een fleurig verhaal over excursie's, die gedeeltelijk zelfs per trein konden afgelegd worden.

Met een zekere trots konden wij gewagen van een nieuwe bloeiperiode die wij waren ingetreden en die zich uitte in het groote aantal nieuwe leden en de oprichting van een onderafdeeling van het Natuurhistorisch Genootschap in Heerlen!

Met genoegen konden wij aan het veelvuldig verzoek om nog ontbrekende nummers op te zenden, voldoen.

Intusschen is als overdruk uit het Maandblad verschenen deel II van de uitgave „De Natuur In” van A. De Wever, en „De Determineertabel voor de werksterskaste der Nederlandsche mieren” van A. Stärcke, welke respectievelijk voor f 1.50 en f 2.— verkrijgbaar zijn aan het Natuurhistorisch Museum.

Willen de leden, die de Maandbladen niet bewaren, deze schenken aan het Natuurhistorisch Museum? Desgewenscht kunnen deze bladen thuis worden afgehaald. Bij toezending worden gemaakte portokosten vergoed.

NIEUWE LEDEN.

A. van Dorp, Hooge Kanaaldijk 12, Maastricht. Mevr. E. Godefroy-van Veluw, Ant. Lipkensstr. 12, Maastricht. Mevr. P. Verzijl-Castermans, Breedestr. 1, Maastricht. L. Smeets, Mesdagstr. 39, Nijmegen. Prof. Dr. I. M. v. d. Vlerk, Wasstr. 2 a, Leiden. J. C. A. Mighorst, Oude Gracht 271, Utrecht. Mej. A. J. M. Meddens, Kasteel Nunhem, Nunhem. L. M. v. Nieuwenhoven S.J., biol. drs., Tongerschestr. 53, Maastricht. M. Jeuken S.J., Tongerschestr. 53, Maastricht. Mej. J. Brouwers, Akerstraat 114, Heerlen. Dr. F. A. Hötte, Molenbergl. 109, Heerlen. C. J. Marin-kelle, 2e Schuytstraat 176, Den Haag. P. M. Verhoeff, cand. not. Doldersche weg 42, Den Dolder. H. Harmsen, Hopman Padvindergroep: de Eburonen, Theod. Schaepkensstr. 32, Maastricht. P. Florack, Cannerweg 124 A, Maastricht. C. Kruit, Lage Kanaaldijk 99 B, Maastricht.

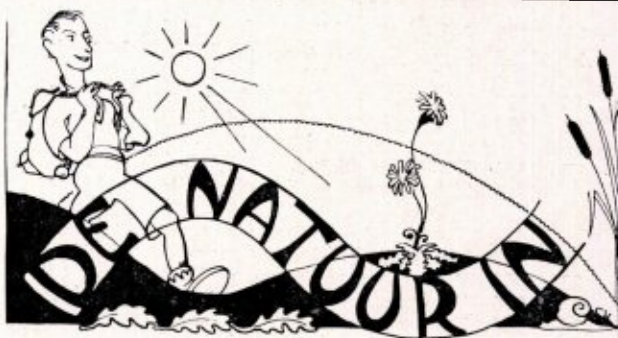
AANKONDIGING VAN DE MAANDELIJSCHE
VERGADERINGEN.

De vergadering te Maastricht wordt gehouden op **Woensdag 3 October**, 's avonds om 6 uur in het Museum.

Dr. J. E. Schulte spreekt naar aanleiding van den 50sten sterfdag van Louis Pasteur over diens betekenis voor de wetenschap.

De vergadering te Heerlen wordt gehouden op **Zaterdag 6 October**, 's namiddags om 3 uur in het gebouw van de R. K. Meisjes H. B. S., ingang Gasthuisstraat.

De heeren van Rummelen en Dijkstra houden een inleiding voor de excursie naar de Brunssumerhei. Daarna volgt de vertooning van eenige lichtbeelden met explicatie over paddestoelen.

Zondagmiddag, 23 Sept. excursie naar de grotten van den Cannerberg, onder de Campagne van de Paters Jesuiten. Deelnemers komen samen om half 3 bij de Philipsfabriek aan den Tongerschenweg.

Op Zaterdag 13 Oct. wordt een paddestoelenexcursie gehouden naar de bosschen van Geulle.

Vertrek per trein uit Maastricht 12.10 naar Bunde. Deelnemers uit Heerlen vertrekken 12.17 naar Meerssen, en wandelen naar het Bunderbosch.

Terug uit Geulle 18.24. In Maastricht is om 19.17 aansluiting in de richting Heerlen.

Op Zondag 21 October volgt een excursie naar de Brunssumerheide. Vertrek vanaf het Geologisch Bureau aan de Akerstraat te Heerlen om 1 uur.

De wandeling gaat via het station, waar deelnemers uit Maastricht (met de trein van 12.18) zich kunnen aansluiten.